

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, KEDD 1923. március 13.

71. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hűtfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Baráti hangok

A kormány nemzetiségi politikájáról beszélt most vasárnap Becskereken Ivanics Momcsilló, a Protics-párt jelöltje azon a választói gyűlésen, amelyen élénk érdeklődéssel és némileg tüntető szándékkal megjelent a magyar és németajku lakosság is. A lehető legkíméletlenebb bírálathoz részesítette Protics Szoján hűségese híve és bizalmasa a kormány-
nak ugynevezett „nemzetiségi politikáját”, amelyről kimutatta, hogy az minden vonatkozásában nemcsak a nemzeti kisebbségek rovására szolgál, de egyenesen az állam érdekei ellen való és épen azért teljesen tarthatatlan.

— A kormány — mondotta — a magyar tömegeket egyszerűen kiakarta használni és mert ez a terve nem sikerült, egyszerűen visszatért a jogfosztás álláspontjára. A kormány csak abban az esetben adta volna meg a választói jogot a magyarságnak, ha az nem tömörül külön pártba, vagyis, ha a Magyar Párt feladva önállóságát és programját, lényegében átalakul radikális párttá. És mert ezt nem tudta elérni a kormány, egyszerűen megszegte azt a paktumot, amelyet kölömbben is már azzal a reservatio mentalissal kötött meg, hogy a paktum által lehetetlenné tegye a magyar kisebbségi képviselőnek a parlamentbe való bejutását.

Most esett először szó szláv politikai gyűlésen a kormány és a Magyar Párt ominózus paktumáról, amely az első nagy csalódást hozta meg a jugoszláviai magyarság számára. A magyarság joggal hihette azt, hogy végre-valahára elnyerheti most már majdnem öt évi szünet után az állampolgárság legelőnyösebb kritériumát, a választói jogot, amelyet a többi utódállambeli magyarság már évek óta gyakorolhat. Ez a nagy csalódás nem maradhat nyom nélkül a lelkekben, a keserűségnek azonban, amely bennünk nap-nap után felgyülemlik, alig-alig adhatunk megfelelő kifejezést, mert választói jog, politikai aktivitás hiányában a jugoszláviai magyarok nem élhetnek önálló, szabad politikai életet. Egy szláv párt gyűlésére volt szükség, hogy bátran és kérés nélkül szavá lehessen tenni a halatlan jogsérelmet. Nincsenek magyar választói gyűlések, nincsen magyar-párti agitáció, csöndesek, sőt némák a lelkek, a radikális és demokrata párti, a földművespárti és a szocialista népgyűléseken a magyarul beszélő szónokok sok mindent szavá tettek, sok mindenről beszéltek, de a magyarság választójogáról, a választói jog ismételt elcsúsztatásáról még az ellenzékbe került demokrata jelöl-

tek is ugyancsak hallgattak.

Kétszeresen nagyjelentőségű esemény tehát, hogy most végre mégis szó esett erről a fájó sebünkről a szláv közönség előtt. Jól esik hallani, hogy kivételesen akadt értéket és súlyt jelentő szláv politikus, aki szolidaritással vállal velünk, jogfosztottságunk, kiközösítettségünk, elhagyottságunk e fájó és keserű napjaiban, amikor a korlátokon, a sáncokon kívüli kell kóborognunk, amikor az ablakon keresztül bekandikálva kell végig néznünk a politikai jogok terített asztalánál ülő többi polgártársaink ünnepét. A radikális párt, a demokrata párt és a többi más párt szó nélkül türi ezt az állapotot, arra senki sem gondol közülök, hogy a künt ácsorgó családtagot, akiről ujjent megfélemedezett az egész atyafiság, mégis illenék beinvitálni.

Protics Szojának és a köréje

csoportosult politikusoknak elhisztük, hogy zavarja őket ez a látvány és hogy ők szívesen változtatnának az igazságtalan és oktalan helyzeten. Nem egyszerűen erről bizonyosságot a nagynevű államférfiu e szilárd meggyőződése mellett lapjában a Radikálban. Legközelebb álló hívének, Ivanics Momcsillónak is szívesen elhisztük, hogy a hazáját igazán szerető nagystilű politikus jogos megbotrározásával tiltakozik a kicsinyes és ártalmas rendszer ellen, amely ilyen országra szóló jogfosztással kezeli a közszabadságokat.

Fölfigyelünk az első igaz szóra, az első jó szóra. Szokatlan hang és egyedülálló jelenség. Szláv részről most először nem vonják kétségbe jóhiszeműségünket és minden fenttartás nélkül követelik a mi számunkra az egyenlő elbánást.

Hadirendben a pártok

A Baross-kikötő ügye — Megbukott a szlovéniai helytartó A választási mozgalom hírei

Beogradból jelentik: Az abbáziai jugoszláv delegáció elnöke Ribarzs Ottokár részvételével a fiumei kérdésről a külügyminisztériumban konferencia volt, amelyen azonban Nincsić külügyminiszter távolléte és Pasics betegsége miatt végleges határozatokat nem lehetett hozni.

Hétfőn a tanácsadó bizottság tartott ülést, amelyen Ribarzs is megjelent. A konferencián kidolgozták a tárgyaló delegáció új instrukcióit, a melyeket Ribarzs visz magával Abbáziába.

Az instrukciók szerint Delta és a Baross-kikötő kiürítésének kérdése teljesen rendezve van és csak a kiürítés módjaitra nézve kell meg-egyezésre jutni az olaszokkal. Erre nézve a delegáció szabad kezet kapott a kormánytól.

Ribarzs hétfőn este utazott el Abbáziába, ahol csütörtökön tartja a paritásos bizottság legközelebbi ülését. Quartieri szenátor, az olasz delegáció elnöke, aki Rómába utazott instrukciókért, csütörtökre szintén vissza fog érkezni Abbáziába.

Pasics ljubljana-i útja meg- hukattatta Hribar királyi helytartót

Beogradból jelentik: A félhivatalos Tribuna heves támadást intéz Hribar szlovéniai királyi helytartó ellen, amely támadás érdekes világitásba helyezi Pasics visszafordulását a ljubljana-i utjáról. Azt írja ugyanis a »Tribuna«, hogy Pasics utközben hírt kapott arról, hogy a nacionalisták rossz fogadtatást készítenek elő neki Ljubljában és Hribar királyi helytartó nem vállalt felelősséget a zavargások elfojtására. Ez birta rá Pasicsot a visszafordulásra.

Evvel kapcsolatban a »Tribuna« ráolvassa Hribarra régebbi bűneit is,

igly gyanus üzleti összeköttetéseit prágai követ korából, melyek miatt a kormánynak vissza kellett őt hívnia. Hribart most Beogradba rendelte a kormány és ez alkalommal ki is emelik őt állásából. Szóba kerül majd a »Tribuna« szerint a minisztertanácsban Hribar vagyonának kérdése is.

Érdekes, hogy a szlovéniai ellenzéki lapok is hevesen támadják Hribart, főleg Battics ljubljana-i kerületi főnök felmentése miatt, akinek helyére egy bizalmas emberét szeretné volna ültetni Hribar, állítólag azt a dr. Lukán agrármegbizottat, aki Windischgrätz herceg birtokainak eladását közvetítette. Ennek a kombinációnak azonban Hribar bukása most véget fog vetni.

Hat mandátumra számít a Maglajlics párt

Szarajevóból jelentik: A Maglajlics-párt körében nagyon bizakodó a hangulat a választások előtt. A krajina-i kerületben két mandátumra számítanak: Kerkulára és Séricesere. Tuzlán Maglajlicsot és Vilo-vicsot fogják megválasztani. Hercegovinában Karamehmedovicsot, Travnikban Omerovicsot. Ez azonban a pesszimiztikus becslés, a jobbik esetben még néhány mandátumra számítanak.

Elköszött Radicspárti zászló

Zagreből jelentik: A Zagreb melletti Pastenica faluban a Radicspárt fel akarta avatni új zászlaját. Minthogy azonban a zászlóra államellenes jelmondatok voltak ráírva, a rendőrség elkobozta az új zászlót.

A radikális párti németek fenyegető levelet kaptak

A beogradri Tribuna verbaszi jelentése szerint ottan sok német polgár a radikálispártba lépett be és a

helyi szervezetének is egy Neumann nevű német ember az elnöke. Az utóbbi napokban azonban a »Kulturbund« erős pressziót kezd gyakorolni, hogy minden német a németpárt listájára szavazzon. Sok radikálispárti német névtelen fenyegető leveleket kap, maga Neumann elnök is kapott egy névtelen levelet, amelyben halállal fenyegetik, ha ki nem lép a radikális pártból. A hatóságok szigorú vizsgálatot indított a névtelen fenyegetések dolgában.

Véres összeütközés radikálisok és demokraták között

Beogradból jelentik: Vrgin Mostban a radikálispárt népgyűlést tartott. A gyűlés békésen lefolyt, a gyűlésről távozókat azonban egy demokratából álló tömeg fegyverekkel és revolverekkel megtámadta. A verekezésnek sok sebesültje és egy halottja van. Mrkics Dusán radikálispárti földmivest egy golyó megölte.

Pribicevics Susákban

Susákról jelentik: A felszabadított Susákban a demokratapárt erősen szervezkedik. Vasárnap a demokraták nagy népgyűlést tartottak, amelyen Pribicevics Szevotazár mondott nagyobb beszédet. A népgyűlés nagy ovációkat rendezett Pribicevics mellett.

Nacionalisták megzavarták a pancsevói kommunisták gyűlését

Pancsevóról jelentik: Vasárnap délelőtt a független munkáspárt egy vendéglő helyiségében választói gyűlést akart tartani, amelyet a rendőrségnek előre bejelentettek és amelyet a rendőrség engedélyezett is.

A gyűlésen Kaclerovics Trisa dr. beogradri kommunista pártvezér is beszédet akart mondani.

Amidőn Kaclerovics beszélni kezdett, nacionalista ifjak megakadályozták a beszéde elmondásában. Először viharos kiáltásokkal zavarták és midőn az nem használt, odamentek hozzá és olyan fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy Kaclerovics jobbnak látta a biztosan várható inzultálás előtt távozni a gyűlésről, amelyet nem is tartottak meg.

Vasárnap délután Kaclerovics dr. és párthívei egy kávéházban tartózkodtak. Amikor a nacionalista ifjak erről tudomást szereztek, behatoltak a kávéházba, kivezették onnan Kaclerovicsot és a hajóállomásra kísérték, ahol négy óráig őrizték, amíg a hajó megérkezett, amellyel aztán Kaclerovics elutazott.

A pénzügyminiszter agitációs útja

Pancsevóról jelentik: Sztójadinovics pénzügyminiszter vasárnap Pancsevón két választói gyűlésen vett részt és mondott beszédet.

Vasárnap délután Jabuka községben vett részt a miniszter egy gyűlésen és hétfőn Dolován volt, ahol szintén beszédet mondott a választókhöz.

Hétfőn Dolováról Belackvára utazott a miniszter, ahol mint a radikálispárt listavezetője vesz részt a választási mozgalomban.

Cenzura van Pancsevón

A rendőrség eltávolította a demokratapárt német nyelvű választási plakátját

Pancsevóról jelentik: A rendőrfőkapitány március hó 10-én az összes nyomdatulajdonosokat figyelmeztette, hogy csakis olyan röpcédulákat és plakátokat lehet a nyomdában előállítani, amelyeket a rendőrségnek előre bemutatnak és amelyeknek terjesztését a rendőrség engedélyezi.

A demokratapárt német szövegű plakátokat ragasztatott ki, anélkül, hogy annak szövegét előzőleg bemutatta volna a rendőrségnek. Erre a plakátokat rendőrök eltávolították a házak falairól. Ugyanakkor pedig ott hagyták a kommunistapárt állítólag államellenes szövegű plakátjait. A cenzura-rendeletet nagy izgalommal tárgyalják az egyes pártok körében. Annál feltűnőbb ez az intézkedés, mert az alkotmány világosan megállapítja, hogy cenzurát csak háború és mozgósítás esetén jogosult elrendelni a hatóság, vagy pláne előre megtiltani sajtótermékek, röpcédulák és plakátok — terjesztését.

A suboticei lakásbiróság mégis felfüggesztette működését

A választásokig nem működhet a lakásbiróság

Ismeretes, hogy a választási törvény rendelkezései ellenére is az egyetlen hatóság, amely tovább folytatta a felek beidézését és a tárgyalások megtartását, a suboticei lakáshatóság volt. A lakáshatóság távirati utasítást kért szociálpolitikai minisztériumtól arra nézve, hogy a választások előtti héten is folytathatja-e működését és miután erre válasz nem érkezett, úgy a lakáshatóság, mint a választott bíróságok tovább is megtartották tárgyalásait.

A szociálpolitikai minisztérium döntése még most sem érkezett

meg, azonban a suboticei lakáshatóság hétfőn mégis felfüggesztette működését. A későbbi kellemetlenségek elkerülése érdekében ugyanis *Tabakovics* Miklós alpolgármester tárgyalta ebben az ügyben *Pletikoszits* András dr. főispánnal, aki arra az álláspontot helyezkedett, hogy a választási törvény rendelkezése a lakáshatóságra

Ki akarják zárni a katolikus tanulók egyrészét a suboticei gimnáziumból

Elmérgeződött a suboticei iskolaháború

A suboticei állami főgimnáziumban dúló vallásháború még mindig nem nyert megoldást és így a katolikus társadalom nyugalma erősen megzavaró hitoktató-válság továbbra is izgalomban tartja a kedélyeket. Amint ismeretes, *Pletikoszits* András dr. főispán az elmúlt héten lenjárt Beogradban és tárgyalta arról az ügyről a kormánnyal.

Biztos értesülésünk van arról, hogy ezeknek a tárgyalásoknak a folyamán a főispán ígéretet kapott a kultuskormány részéről arra nézve, hogy *Vusics* Lajost, a gimnázium jelenlegi hitoktatóját, akit a katolikus egyház nem ismert el, a legrövidebb időn belül felváltják és helyébe az egyház által javasolt katolikus hitoktatót nevezik ki.

Hogy ez mindeddig mégsem történt meg, annak beavatott forrásból származó értesülésünk szerint a gimnázium igazgatósága az oka, mert a főispánnal folytatott tárgyalásokon elfoglalt álláspontja ellenére is *Borovnyák* Tibor igazgató a kultuskormányt tett jelentéseiben a jelenlegi hitoktató felváltását nem javasolta.

Az ügy jelenlegi stádiumában még mindig ugyanaz a helyzet, mint hetekkel ezelőtt, sőt annál még rosszabb is, mert a gimnáziumban végleg elmérgeződött a helyzet. A gimnázium igazgatósága *Budanovics* Lajos apostoli adminisztrátor intervenciója ellenére is továbbra is bünteti azokat a katolikus tanulókat,

is vonatkozik és ezért be kell szüntetni annak működését a választásokot megelőző hét tartamára.

Ennek folytán a suboticei lakáshatóság hétfőn már nem tartotta meg tárgyalásait és a beidézett feleket is elküldötték. A lakáshatóság, a választások után március 22-én tartja meg újból első tárgyalását.

akik nem járnak hittanórára, sőt most már a fegyelmi büntetésnél tovább is megy az iskola igazgatósága és a hittanórákon sztrájkoló katolikus tanulókat az intézetből való kizárással fenyegeti meg.

A katolikus szülők most már a végsőig el vannak keseredve az egyre súlyosabbodó sérelem következtében és naponta újabb panaszokkal fordulnak úgy az egyházi hatóságokhoz, mint *Pletikoszits* főispánhoz, azonban seholy sem tudnak eredményt elérni.

Az ügy jelenlegi stádiumában magának dr. *Pletikoszits* András főispánnak is nagyon kellemetlen, mert az eddigi tárgyalások folyamán már többször lekötötte magát azon ígéret mellett, hogy rövidesen a katolikusok kívánsága szerint fogják a hitoktatókérdést megoldani és ehelyett a helyzet a gimnáziumban egyre súlyosabbá lesz. A főispánnak ebben az ügyben Beogradban folytatott tárgyalásairól magának *Pasics* miniszterelnöknek is tudomása van és a miniszterelnök maga is a legnagyobb csodálkozással és megütközéssel hallgatta a suboticei gimnáziumban uralkodó állapotokról szóló jelentést, azonnali orvoslást helyezve kildatásba.

A kérdés végleges rendezése mégis késik és ennek a gimnázium igazgatóságának állásfoglalásán kívül politikai okai is vannak, mert a kormány tagjai annyira a választási agitációnak szentelik most min-

den idejüket, hogy ez a fontos ügy is háttérbe szorul és valószínűleg csak a választások után nyer megoldást.

A katolikus szülők egyébként értesülésünk szerint *újabb erélyes lépésre készülnek*, mert meg akarják előzni a katolikus tanulóknak a gimnáziumból való esetleges kizárását. Az egyház álláspontja is változatlan és a büntetések folytatása esetén legközelebb már egyetlen suboticei katolikus templomba se bocsátják be a gimnáziumot, mint testületet.

Németpárti korteskedés magyarelles kirohanásokkal

Egy német jelölt, aki állandóan belékölt a magyarokba

A német párt Torzsán választási gyűlést tartott a minap. Ezen a gyűlésen a magyarság szempontjából egészen érdekes dolgok történtek. A német párt szónokai közül ugyanis dr. *Krafft* Antal ugylátszik azt találta a leghatásosabb agitációs eszköznek, hogy *belekölt a magyarokba*. Burkoltan, meg nyíltan is megvádolta a magyarokat. Hogy milyen vádakkal illette a magyarságot, nem is fontos és *Krafft* dr. eddigi erősen magyarelles működését tekintve, bizonyára nem annyira jóhiszemű, hogy érdemes volna vele polemizálni.

A torzsai gyűlés eredményéből és az egyébként is tapasztalható jelenségek-ből azonban tanulhatna a Német Párt. Megtanulhatná, hogy ilyen eszközökkel nem sok hívet fog magának toborozni és ilyen módon nem fog sikerülni a józanul gondolkodó és a többi nemzeti kisebbségekkel békés megértésben élni kívánó németek támogatását sem megnyernie.

A magyarság soha sem kívánta keresztelni a német párt utjait, ezzel szemben azonban joggal megkövetelheti, hogy a Német párt egyes agitátorai se rágalmassák meg a magyarságot, még akkor sem, ha így néhány szavazatot akarnak szerezni jelöltjeik részére. Dr. *Krafft*nak egyébként nem ez az első esete. Mások is megpróbálták már ezt az olcsó dicsőséget kamatoztatni, de nem valami nagy eredménnyel.

A kis király

Irtá: Vándory Dezső

I.

A nép kis királynak becézte a trónörökösét. Az apja számára nem talált nevet. Vészes felhők tornyosultak az ország fölött. Azt figyelte a nép, hogyan birkózik velük a király. Ettől aztán nem ért rá nevet adni neki. A kis király nagyapját madáretetőnek nevezték. Akkor még jó idők jártak. A koránkelők ráérték megfigyelni, hogy az agg király reggelenként elsétál a királyi kert szökőkútjához, ott megáll, süteményt morzsolt szét tenyerében, aztán szétterjeszti karját és valami hívogató füttyöt hallat, mire körötte megmozdulnak a bokrok és egypár perc múlva ki sem látszik a vállára, karjára, fejére repülő, körötte repkedő madarak repülő, körötte repkedő madarak tömegeből. Innen kapta a madáretető nevet.

A madaraknál is jobban szerette a gyermekeket. De ezt annyira természetesen tartotta végre, hogy nem örökölte meg külön jelzővel.

Volt az uralkodónak egy kedvenc nyaralóhelye. Erdőözveze magaslaton állott, egy tengersizem partján. A kastélyt pompás kert vette körül. Ennek egyrészét, azt, ahová dolgozószobája ablakából letekinthetett, a városka gyermekeinek engedte át. Szabad bejárása volt oda mindenkinek. A gyermekek számára játszótér rendeztetett be. Méter magas, homokot hordatott oda és volt ott minden eszköz és szerző, ami a gyermekek szórakoztatására kitalálható. Pihenő óráit dolgozószobájába ablaka mögött töltötte — melyet a nép »királyablak«-nak nevezett — és gyönyörködött a gyerekek

játékában. Halála után üresen maradt a kastély, a játékszerek elkorhadtak, kivesztek. A gyerekek felnöttek, az új nemzedék már a messze eső királyi kert helyett más játszótérrel választott. Csak néha-néha tévedt egy-egy gyermek a régi játszótérre.

II.

Évek múlva aztán hozzáfogtak a kastély rendbehozatalához. A királyi család odakészült pihenőre. Utazásukat sok tanácskozás előzte meg. Mert a királynak nem adatott meg az a szabadság, amit akármelyik alattvalója élvez. Nem oda és nem akkor megy, ahova és amikor akar. A király rabja saját hatalmának. Hatalmának érdekel irányítják cselekedeteit. Alattvalóinak taviatából körülhatlan hatalomnak látszik a király, kinek hű szolgálai a tanácsadók. Pedig fordítva van. Tanácsadói a hatalmasok: hű eszközük a király. Kevés király mondhatja magáról: az állam én vagyok; annál több mondhatja azonban: én vagyok szabad országom egyetlen rabja. A boldogsághoz is szabadság kell. Kevés jut a királynak a boldogságból is. Annyi sem, mint a legegyszerűbb polgárnak, mert az, ha munka után hazakerül, ölébe kapja kicsi porontyát, maga mellé ülteti asszonyát és elfelejti, hogy fáradt. Egyszerűen boldog. Annyira boldog, hogy még arról is megfeledkezik. Nem úgy a király. Ha megter a munkából, készülnie kell a szórakozásra. Csak egy röpké perce marad, amit tanuk nélkül tölthet el a családjával. Ilyenkor boldog. De ekkor sem király, hanem ember.

A királyi család örömmel gondol a nyaralásra. Ha egymás között maradtak, nem is beszélnek másról. A király térdére ültette a kis királyt és a madár-

etető nagyapa madarairól mesélt. Majd a királyasszony vette ölébe és addig mondta a mesét a Tengersizemről, míg a kis király el nem szunnyadt. Mese közben hol a király, hol a királyasszony kebeléből szakadt fel egy-egy sóhaj. Ilyenkor összenéztek. Arra gondoltak, nem fogja-e nyugalmukat megzavarni a politika, amelynek az a sajátossága, hogy ha rosszul üt ki, akkor a királyt okolják érte, ha meg jól, akkor a tanácsadók kapták érte az elismerést.

III.

A kis király széken állt, a királyablaknak nyomva a homlokát és a játszótérre figyelte. Egy testvérpár játszott a homokban. Ötéves volt a fiúcska, egyidős a kis királlyal és négyéves a kis lány. Turták a homokot. Építettek, romboltak. Egyszeresek leugrott a kiskirály a székről, körülnézett: egyedül volt a szobában. Az ajtóhoz futott, kinyitotta. A folyosón sem volt senki. Mint egy kis gyilk, nesztelenül surrant végig a külön lépcsőn, melyet csak a királyi család használt, amikor észrevétlenül akart a kertbe jutni. Lesietett a játszótérre, egyenesen a két gyerekhez és mintha örökre együtt játszott volna velük, beilleszkedett a játékukba. Alig pár perc múlva már kialakult a helyzet. Király lett közöttük a kis király. A két gyerek, mintha megérezték volna, ki a jövevény, engedelmesen hordta a homokot, galyakat, kavicsokat. A kis király épített. Rohamosan épült a vár. Kis pajtsái csodálva nézték és hol sugya, hol fölkiáltva, hol táncolva, hol tapsolva fejezték ki tetszésüket. A kis király szöke haja, ruhája épp úgy tele lett homokkal, mint kis pajtsalé és áthévelt arccsáján is ott volt már homokos, földes kis kezének a nyoma. Egyformán maszatos volt

mind a három gyerek.

A kastélyban csakhamar észrevették, hogy eltűnt a kis király. Nagy zavar, lőtás-futás támadt. Felkutatták a kastélyt, a kertet és csak nagysokára gondoltak a játszótérre. A kis királyt a kellő formák között vitték vissza a kastélyba. A kis király nem titkolta bosszúságát. Még a kastélyban is követelte, hogy engedjék vissza pajtsáihoz. A két kis gyerek pár percig álmétkodva nézett a kastély felé, de aztán napirendre tértek a történetek fölött és tovább építették a kis király várát. A kis királynak pedig majd meghasadt a szíve a királyablak előtt, hogy ő nem lehet közöttük.

A királlyal és királyasszonnyal tapintatosan közölték a történeteket. A nevelő kihallgatásra jelentkezett és betegsége-re hivatkozva, kérte felcseréltetését és az engedélyt, hogy a kastélyt elhagyhassa.

A kis király a királyablaknál állott. Haja, ruhája homokos volt most is, arccsájája pedig könnyektől áztatott, maszatos. Nevelője hiába kérlelte. A kis király nem engedte, hogy rendbehozzák, átöltöztessék. A nevelő összeszorított ajakkal, tehetetlenül állt előtte. Végre az utolsó eszközhöz nyúlt.

— Ne felejtse el, hogy ön a trónörökös és ön lesz a király!

Ebben a pillanatban lépett be a király és a királyasszony. A nevelő boldog volt, hogy engedélyt kapott a távozásra. Egyedül maradtak. A király és királyasszony mosolyogva nézte a maszatos kis királyt. A kis király birtelen megfordult, kitárt karral futott feléjük, átölelte az anyját és sirva kiáltotta:

— Én nem akarok király lenni, én játszani akarok!

A Bánság miatt hajbakaptak egymással román politikusok

A román képviselőház egyik minapi ülésén érdekes vita fejlődött ki a Bánságról. Dr. Lupu ugyanis elmondta, hogy a párisi béketárgyalások előtt ő, Lupu, térdelőn kérte Bratianut és Take Jonescut, hogy a konferencián dolgozzanak együtt, de nem hallgatták meg és így történt, hogy Románia nem kapta meg az egész Bánságot.

Érdekes egyébként, hogy a Bánság elvesztésének problémája az utóbbi időben állandóan foglalkoztatja a román politikusokat. Csak nemrégiben vádolta meg Branicse Bratianu miniszterelnököt azzal, hogy mindent elrontott, amit a bánsági kérdésben Vajda-Vojvoda Párisban és Londonban elért. Vajda is is nyilatkozott ebben az ügyben és igazolta Branicse vádjait. Kijelentette, hogy Clémenceau és más nevesebb nagyantantpolitikusokra Bratianu nyers modora olyan kellemetlen hatást tett, hogy nyíltan kifejezték abbéli örömeiket, hogy „ettől az embertől, aki még itt Párisban is úgy viselkedik, mint egy perzsi szatrapa, megszabadulhattak.” Bratianu olyan kellemetlen atmoszférát teremtett Románia részére Párisban, hogy Beograd sokkal nagyobb befolyáshoz jutott és a Bánság szétosztásánál könnyen fölénybe kerülhetett.

Ahol a mandátumok megszületnek

A subotici választási főbizottság a választást követő napon hétfőn ül össze

A választási eredményeket, a választói törvény értelmében mindenütt a törvényszékek székhelyén működő választási főbizottságok állapítják meg.

A subotici választási főbizottság, amelynek elnöke *Melliesics Jócó dr.*, a zagrebi hétszemélyes tábla elnöke, *Pavlovics István dr.* törvényszéki elnök, *Pletkoszics András dr.* főispán és az egyes választási helyek bizalmi férfiai, a választást követő napon, vagyis március 19-én, hétfőn reggel 9 órakor ül össze a városháza kis tanácstermében, ahol a választások eredményét fogják megállapítani.

Hétfőn délelőttre már minden választási járásból behozhatják a jegyzőkönyveket, amelyek a leadott szavazatok számát tartalmazzák és így a választási főbizottság megejtheti a választási hányadok kiszámítását, valamint annak alapján megállapíthatja, hogy a pártok közül melyek kaptak mandátumot és hányat?

Melliesics Jócó dr., a főbizottság elnöke a választás napján, vasárnap reggel érkezik Zagrebból Suboticára.

Választások miatt — zárva

A választási agitáció miatt nem ér rá a kormány a subotici adólevénások ügyével foglalkozni

Az állam és Subotica város között folyó adóharc az utolsó napokban annyira elmérgesedett, hogy szükségessé vált annak sürgős elintézése. Mint már jelentettük, maga a pénzügyminiszter is felhívta a városi tanácsot, hogy a megegyezés létesítése érdekében küldje ki megbízottait Beogradba, hogy az állami adórészesedés levonásának ügyében tárgyalásokat kezdhessenek a kormánnyal.

A városi tanács két kiküldöttje, *Szuvaidsics Sándor* főszámvevő és

Lepedát Illés, a városi takarékpénztár igazgatója most két napot lenn is töltöttek Beogradban, azonban hétfőn minden eredmény nélkül tértek vissza, miután a pénzügyminisztériumban nem találtak senkit, akivel tárgyalásokat folytathattak volna, mert a kormány valamennyi tagja és a minisztériumok magasabb tisztviselői is választási agitációban

vesznek részt és vidéken vannak. Így a városi tanács megbízásából *Szuvaidsics* főszámvevő kedden újból Beogradba utazik, mert kilátás van rá, hogy a pénzügyminiszter ekkorra hivatalában lesz. *Szuvaidsics* főszámvevő magával viszi azokat az adatokat, amelyek a város eljárássának jogossága mellett bizonyítanak.

A kormány feloszlatja az összes fascista szervezeteket

A noviszadi bombamerénylet hatása — Szigorú megtorlást követel a német párt

Noviszadról jelentik: A bombamerénylet ügyében még mindig nincsen pozitív eredmény. A nyomdászszakszervezet elnöke, *Jovanovics*, hétfőn megjelent a rendőrségen és a nyomdász munkások nevében a nyomdai ipar létét fenyegető merényletek ellen erőlyes védelmet követelt. *Jovanovics* este Zagrebba utazott, hogy a szakszervezet országos központjával megbeszélje a védekezés módjait.

A német párt elnöksége is tiltakozott a polgármesternél és a rendőrségnél és

fokozott védelmet kért a további merényletek elhárítására. Hír szerint a német párt a kormánynál is intervenálni fog a merénylet ügyében.

Mint Beogradból jelentik, a belügyminisztériumtól eredő értesülés szerint a legközelebbi minisztertanács foglalkozni fog a „Deutsches Volksblatt” elleni bombamerénylet ügyével. Hír szerint a kormány a legerélyesebb rendszabályokra készül és a bombamerényletre az összes fascista-szervezetek feloszlásával fog felelni.

Lányi Ernő temetése

A magyar zene nagy halottjának, *Lányi Ernő*nek temetése hétfőn délután folyt le ezekre menő tömeg részvételével. A *Kralj Petar*-utcai gyászház udvarán, ahol a beszentelést végezték. Subotica társadalmának minden rétegéből jelentek meg gyászolók, hogy a város felejtethetetlen érdemű kulturvezérének megadja az utolsó végtisztességet. Ismerőseinek, barátainak, tisztelőinek és tanítványainak nagy seregén kívül körülállták koporsóját mindazok, akiknek szívében *Lányi Ernő* lelkesége, művészete gyújtotta föl a kultúra virrasztó lámpáit. A nagy tömegben sokan voltak a munkásság köréből is, sok egyszerű, dolgozó munkásember, akik tőle tanulták a dalt, tőle kapták a muzsika szent és örök jóságát...

A *Kralj Petar*-utcai gyászház udvarán már fél négykor gyülekezett a közönség. A permetező eső senkit sem tartott vissza, mindenünnen a város minden részéből sűrűn jöttek, csoportosan az emberek, akik lassankint teljesen benépesítették a gyászház udvarát. A tömeg egy része, kint az utcán helyezkedett el, ahol már ott állt a halott-kocsi, a mely utolsó utjára vitte a magyar kultúra nagy halottját. A gyászoló tömegben ott láttuk a *Magyar Párt* vezetőségének tagjait, a *Népkör* vezetőségét, az ügyvédi-, mérnöki- és orvosi kar tagjait. A család jóbarátai és ismerősei közül sokan keresték fel a gyászoló özvegyet, hogy kifejezzék előtte mélyeséges részvétüket. A ravatalon számtalan koszoru leült, köztük tanítványainak, a *Munkásdalárdának* és a városi zeneiskolának koszorúja.

A szertartás

A gyászszertartást *Lukavina József* ferencrendi házfőnök végezte. A gyászoló tömeg mély megindultsággal hallgatta a *Circumdederunt*-ot, mely immár *Lányi Ernő*nek szólt.

A szertartás után az elhalt dalköltő barátai nevében *Detre János dr.*, a *Bácsmegyei Napló* szerkesztője bucsuztatta el a nagy halottat.

A gyászbeszéd

Detre János dr. a következő beszédet mondotta:

A földi élet utolsó stációja után, az örökkévalóság opálos kapui előtt megállítjuk utadon az anyaföldbe visszasiető poraidat. Utolsószor még

összegyűjtöttél bennünket magad köré, mozdulatlanra merevedett karoddal még eldirigáld utójára a szívdobodól felszakadó zokogásunk körörsát. Szünetlen sírásunk, a férfibánat mély sóhaja, az asszonysírás jajveszékeltő zokogása, drága véreid fölcsukló jajjai a gyász irtózatosszínfóniájában egyesülnek. Ez a zokogó kórus, ez a sirató kar téged gyászolódd bucsuzik drága barátunk, drága nagy emberünk, drága jöltevőnk: *Lányi Ernő*. Nem katonazenekar játéka a gyászindulót, mely bánatunk fekete leplével bevont szívünk összedobbanása a te legméltóbb halotti marsod.

Gyászolhatjuk henned a magyar nóta hídelt poétáidat, a magyar kultúrhistoria elparentálhatja a magyar műveltség megteremtőid, elsirathatjuk a művészt, aki Beethoven és Bachot keltette életre, meggyászolhatjuk tanítványaid a legjobb tanítót, gyászolhatjuk köthetünk örökre elpihent vezénylő pálcádra, én mégis azt mondom titektek, ti összehíltát életit, megrokkant szegény emberek: a legnagyobb jöltevőket sirassátok *Lányi Ernő*ben. Mert örülni sem tudtatok, sirni sem tudtatok szépen az ő dalai nélkül; az öröm vidámságát, a bánat szépségét, a szomorúság vigasztalását és mindazt a csudálatos jóságot és fölmérhetetlen kincset, amit a zene az embernek adhat, mind *Lányi Ernő*nek köszönhetitek. És mit kapott ellenszolgálatul az, aki mindig csak adott, aki szertelen tékozlással szórta szét szépséget sugárzó lelke kincseit? A fiad megosztokodhatnak egy nyáláb teleirt kottapapiroson, gazdag életből messzire szakadt lányodnak csak haláloznak riasztó híre jut el és mi maradt — feleljetek erre, — mi maradt az élet terhe s a gyász sulya alatt összeroskadt özvegyednek? Pedig ez a jóság, *Lányi Ernő* klapadhatatlanul adakozó jósága, ez a kifogyhatatlan bőség nem mulik el a halállal sem.

Amikor minden dalod »régí nóta, híres nóta« lesz, »ahány leány, ahány legény mind« ezt fogja dalolni. A te dalaid adnak nekik »kedvet, tusát« a te költészeted lesz számunkra »az ifjúság«. Az ő örömeik zavartalan lesz, mert teremtő zsenid alkotásaival fognak csak megismerkedni, melyek akkor már régen kiszakadtak zengő lelkedből. De mi, akiknek megadatott az a fájdalomra törzult öröm, hogy nemcsak a művészetedet, hanem gyönyörű embervoltodat is ismerhettük, akik

szerethettünk a legtisztább szeretettel, s akik becézhettünk azzal az ünneplő hódolattal, ami csak kitellett szegény magunktól, a te művészi nagyságodig fölért emberi nagyságodnak, minékünk már az élet arany trombitáján a bucsuzók dalát írvod örökre.

Sorsod karmestere most lekopogtatta örökké muzsikáló életed szífműviát s a halál irtózatosszínfóniával vetett véget ismerkedés terészó éted opusának. *Lányi Ernő*nek, kidölt nagy emberünk, a szívünkben vetjük puhára tested utolsó pihenőhelyét s lelked dalaid szárnyán száll vissza teremtetőjéhez.

A beszéd elhangzása után a *Munkásdalárda* elénekelt a *Jaj de borus* a koporsó kezdetű gyászdalt, majd megindult

a gyászmenet

a temető felé. Amerre a menet elhaladt, az üzletek redőnyeit lehúzták, hogy ezzel is kifejezésre juttassák a város osztatlan gyászát. A gyászoló közönség a szakadó esőben gyalog követte a holttestet egészen a bajai temetőig.

A temetőben

megásott sir várta a koporsót. A pap utolsó imája s az utolsó »requiscat in pace« után zokogva mondták el a sir körül állók a végső Mi-atyánkot.

A *Munkásdalárda* elénekelt a »Mért oly borus« kezdetű gyászdalt s azután egy *Lányi-dalt*, a »Régí nóta, híres nóta« kezdetűt. A krónikás nem tesz eleget kötelességének, ha csak azt írja: szem nem maradt szárazon. Mert zokogott, hangosan zokogott ott mindenki, erős férfii, gyöngé nő egyaránt. A röggel együtt könnyeiket is behullatták a sirba.

Lassan elszéledtek a gyászolók, s *Lányi Ernő*vel szegényebben tértek vissza a temetőből.

A revolveres honmentő ifjak rendőrkezen

A megzavart járeki népgyűlés utójátéka az ügyészség fogházában

Beogradból jelentik: A német párt járeki gyűlését megzavaró noviszadi nacionalisták ügyében a következők újabb részleteket sikerült megtudnunk:

A hét revolveres fiatalember a falu határáról gyalog ment be a nagyvendéglőbe, ahol a gyűlés már megkezdődött. Mikor elkezdtek a lövöldözést, a gyűlés abban maradt, de nem azért, mintha a német gazdák megijedtek volna. Ellenkezésképp: a gyűlés közönsége hamarosan kaszákkal és kapákkal felfegyverkezve visszatért. A revolveres ifjaknak erre inuiba szállt a bátorságuk és futásnak eredtek. A feldühödött nép utánuk és az üldözés a mezőkön keresztül folyt mindaddig, míg az ifju hősök el nem érték az országúton várakozó autójukat, amelyen gyors iramban megfutamodtak.

Az időközben értesített noviszadi rendőrség azonban már a temerini-uti kapunál várta őket és őrizet alatt kerültek be a városházára.

Rendőri kihallgatásuk alkalmával megállapították, hogy egyiküknek sincsen állandó foglalkozása, egyikük sem tudta igazolni, hogy miből él és fegyverviselési engedélyük sem volt, bár mindegyiknél volt egy revolver.

Kettő közülük büntetett előéletű, az egyik emberölés kísérletéért 2 évet ült, a másik nyilvános verekedés miatt volt elítélve. A rendőrség letartóztatásba vette a hét zavargó fiatalembert, akiket kedden adnak át az ügyészségnek, a ki is jogtalan fegyverhasználat címén indítja meg az eljárást ellenük. Az sincs kizárva, hogy a közveszélyes munkakerülőkről szóló törvény alapján fognak eljárni ellenük. Az eljárás befejezése után valamennyit kitiltják Noviszadról, mert nem odavaló illetőségűek.

Katolikus alpesi államot készítettek elő Bajorországban Franciaország támogatta az akciót

A néhány nappal ezelőtt Münchenben leplezett nagyszabású puccskíséret részletei most kerülnek nyilvánosságra és súlyosan kompromittáló adatokat tartalmaznak a bajor monarchisták és egyes francia politikusok ellen is.

Németországi hivatalos körökben úgy igyekeznek feltüntetni az egész ügyet, mintha nem komoly dolgról volna szó, — a tények azonban azt bizonyítják, hogy a puccs szervezőinek messzemenő és nagyhorderejű terveik voltak. Bothmer gróf sógora, dr. Kühles, aki a puccs felfedezése után, — mint mondják, idegrohamában, — öngyilkosságot követett el, hosszú idő óta vezetője volt a bajor szeparatista törekvéseknek.

Az is tény, hogy Kühles és Bajorországnak a német birodalomtól való elszakadására irányuló törekvések többi vezetői igen szoros összeköttetésben állottak Franciaország volt bécsi követével, Alizével. Alize jelenleg Béjben képviseli a francia köztársaságot, azonban az összeköttetést továbbra is fenntartja a müncheni és bécsi monarchistákkal. A francia követ azt a tervet vetette fel és azt propagálta, hogy

Bajorország egyesüljön Ausztriával és francia protektorátus alatt új katolikus államot képezzen.

Az új katolikus államot az evangélikus Poroszország ellensúlyozására tervezték a franciák. Davd, müncheni francia követ a bajor fővárosban, szintén exponense volt ennek a tervnek. Alize nem gondolta a monarchia visszaállítására, a bajor monarchisták szívesen csatlakoztak az akcióhoz, mert azt remélték, hogy sikerülni fog nekik hamarosan a Wittelsbachokat az új állam élére állítani.

A németországi politikusok Bajorország francia megszállásának tervét is kapcsolatba hozzák a puccskísérettel és az alpesi állam megalakítására irányuló törekvéssel.

Az összeesküvésben súlyosan kompromittált Mayer századosról kiderült, hogy dr. Ruhnke orvossal együtt, a monarchista hadseregbe katonákat toborzott, ő szervezte az összejöveteleket és összeköttetésben állott egy francia megbízottal, aki utasításokkal látta el a szervezetet. Megállapították, hogy

Franciaországból harmincöt ágyut szállítottak Bajorországba

és most azt akarja a nyomozás megállapítani, hogy milyen módon sikerült az ágyukat bajor területre, feltűnés nélkül becsempészni.

A terv szerint az új államnak megalakulása után a most öngyilkossá lett dr. Kühles lett volna a diktátora és az ő feladata lett volna az is, hogy Bajorországnak Csehországból való szénellátásáról gondoskodjék.

Ebben az ügyben már folytak is Csehországban a tárgyalások, melyeket Munk csehországi származású, müncheni szénkereskedő közvetített. Munkot emiatt szombaton Münchenben letartóztatták.

Az is kiderül, hogy a franciáknak a puccsal az volt a tervük, hogy a bajor monarchisták segítségével megszerzik a német szénzállítás és széntermelés tervezetét, amit a megszállás előtt a német szénzindikátus elvitt a Ruhrvidékről. Az egész puccs felfedezése is a szénkérdéssel van összefüggésben. Az északnémet szénzindikátus értesült ugyanis először Munknak cseh-

szági tárgyalásairól és a szindikátus tett feljelentést a német hatóságoknál a készülő tervről.

A puccs felfedezése folytán von Kahr, a bajor monarchisták vezetőjénél viselt elnök tisztségéről náteknél viselt elnöki tisztségéről annak jeléül, hogy nem hajlandó ne-

A törökök megszállt területeik sürgős kiűritését követelik

A török ellenjavaslat teljes szövege

Konstantinápolyból jelenti a Havas-ügynökség: A török ellenjavaslatban a lausannei békeszerződés megváltoztatására tett javaslatok a következők:

A szövetséges hatalmak az ezidő szerint megszállva tartott mindennemű területről vonuljanak ki.

mihelyt a nemzetgyűlés a békeszerződést ratifikálta, anélkül, hogy a többi szignatárius hatalom ratifikáló határozatát bevárnák. Ami a területi intézkedéseket illeti, a törökök a Marica főágát javasolják a Görögországgal való határral és igénylik a szuverenitást Castellorize, valamint Tereddossal szomszédos kis szigetek fölött, továbbá Adakléé dunai sziget fölött. Törökország továbbá kéri olyan rendelkezésnek a békeszerződésbe való fölvételét, amely

a török birodalmat fölmenti minden kötelezettség alól ama

vével fedezni a különböző nacionalista csoportok puccsterveit.

A müncheni bíróság a bajor kormány utasítására a puccsterv ügyében tovább folytatja a nyomozást és azt hiszik, hogy még számos újabb letartóztatást fognak elrendelni.

török kölesönöket illetően, amelyeknek garanciául Egyiptom illetékjövédelme és Cyprus adójövédelme szolgál.

Végül követeli az ellenjavaslat, hogy az idegen hatalmak mondjanak le Törökországban élő alattvalóikra vonatkozóan a kapitulációkról és az ezeken alapuló gazdasági és pénzügyi privilégiumokról.

Londoni jelentés viszont arról ad hírt, hogy az angol kormány kész Törökországgal folytatni a béketárgyalásokat annál a pontnál, ahol azok Lausanneban megszakadtak. Az angol kormány azonban egyáltalán nem szándékozik a tárgyalásokat szélesebb mederben folytatni. Politikai körökben hangsúlyozzák, hogy az esetben, ha a szövetségesek újra felveszik a tárgyalásokat Törökországgal, az angolok semmi esetre se fogják megengedni, hogy a Lausanneban már letárgyalt kérdéseket újból vita tárgyává tegyék.

A németek megölték két francia tisztet

Poincaré bosszút hirdet

A Ruhr-vidéken a német elkésredés két francia meggyilkolásában robbant ki. Ez az incidens ismét súlyos komplikációknak lesz a kiinduló pontja, mert a francia miniszterelnök máris súlyos represszáliákkal fenyegetőzik.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Recklinghausen közelében a Buer felé vezető uton

egy francia tábori lövészhadnagy és egy francia vasuti tisztholttestét találták.

Mind a kettőt revolverlövéssekkel ölték meg. A franciák

Buer polgármesterét és rendőrfőnökét, valamint két tekintélyes polgárt tusként letartóztatták.

Elrendelték továbbá a kávéházak és színházak bezárását és a zárórát este 7 órára tüzték ki. A kettős gyilkosság ügyében a vizsgálat folyamatban van.

Berlini jelentés szerint a megölt francia tisztt és vasuti tisztviselő gyilkosait még nem derítették ki. Recklinghausenben szigorú hadállapotot rendeltek el. Gelsenkirchenben két német polgár jelentkezett a francia parancsnokságon, ahol közölték, hogy szemtanúi voltak annak, amikor francia tiszteket katonáik agyonlőtték.

Száz millió márka hadisarcot róttak ki Buer városára

Párisi jelentés szerint Buer városára, amelynek határában a gyilkosság történt, 100 millió márka büntetést vetettek ki. Ha a tettesek elő nem kerülnek, az esetben a franciák újabb retorziós intézkedéseket tesznek. Recklinghausen pályaudvarát, amelyet 10-én szálltak meg, hétfőn a franciák kiűritették.

Becsületrend — a halottaknak Maginot francia hadügyminiszter a gyilkosság hírére azonnal Buerbe utazott és a becsületrend keresztjével díszítette fel az áldozatokat.

Poincaré bosszút esküszik Párisi jelentés szerint Poincaré miniszterelnök nagyobb beszédben foglalkozott a két francia katonának

a Ruhr-vidéken való meggyilkolásával és többek közt a következőket mondotta:

— A merényletet, amit a németek elkövettek, kárlehetetlenül meg fogjuk büntetni és az áldozatokat megbosszuljuk. Minden intézkedést megteszünk, ami szükséges. A két franciát gyáván, orvul ölték meg, a mennyiben hátulról lötték őket le. Ilyen merényletek nem maradhatnak megtorlatlanul. Bár mi vagyunk az erősebbek, ezzel az erővel mégsem éltünk vissza. Katonáink emberesen viselkedtek eddig a németekkel szemben, ezentul azonban nem hagyjuk a mieink vérént büntetlenül folyh. Az ilyen merényletek kárlehetetlen represszáliákat vonnak maguk után.

Angol francia egyezmény

Londonból jelentik, hogy az angol kormány közölte a német birodalmi kormánnyal a franciákkal létrejött megegyezés tartalmát, amely a német vasutaknak a franciák által való használatára vonatkozik. E megállapodás szerint a francia hatóságok naponta legfeljebb tíz vonatot vehetnek igénybe, azonban ezeket sem fordíthatják a francia csapatok szállítására vagy megerősítésére, legfeljebb csak egyes csapatok kicserélésére. Ezenkívül pedig a franciák nem szállíthatnak ezeken a vonatokon a Ruhr-vidékről szenet Franciaországba.

Újabb német jóvátételi javaslat

Londoni félhivatalos hír szerint Németország felajánlotta Franciaországnak, hogy 7500 millió dollárt fizet végleges jóvátétel címén. Ez az ajánlat az angol külügyi hivatalban nagy meglepetést keltett, de hivatalosan még nem közölték semmit az angol kormány állásfoglalásáról.

Megszigorítják a francia rendszabályokat

A Havas-ügynökség jelentése szerint Poincaré hétfőn Brüsszelbe érkezett, ahol a belga miniszterelnökkel a Ruhr-vidéken való rendszabályok megszigorításáról tárgyal.

Megalakult

az Ady-társaság Becskereken
A bánsági magyar kulturamunka ünnepe

Nemcsak Becskereknek, hanem az egész vajdasági magyar kulturának jelentős eseménye a becskereki Ady-Társaság megalakulása, amely ünnepi keretek között hétfőn este folyt le a becskereki Kaszinó nagytermében.

Este 8 órakor nyitotta meg az alakuló ünnepi közgyűlést a közönségtől zsúfolt helyiségben dr. Várady Imre, a Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület elnöke. Emelkedett beszédben emlékezett meg az estély céljáról, jelentőségéről és a következőket mondotta:

— A megváltozott politikai viszonyok folytán a magyar kultúra elvesztette régebbi központját és az utódállamokban, Erdélyben, Szlovéniában és a Vajdaságban magára maradt. Az a célunk, hogy pótoljuk az elvesztett központot. Ady Endre neve a legalkalmasabb erre a célra, az ő nevének varázsa alatt az új egyesület a vajdasági magyar kultúra középpontjává fog válni.

Ismertette Ady Endre életét és megemlékezett arról, hogy egy időben, mikor a költő megunta Nagyváradot, Becskereken, a »Torontál« című laphoz is ajánlkozott munkatársnak, azonban a viszonyok úgy alakultak, hogy ezt az állást nem tölthette be.

Ezután felkérte dr. Farkas Geyzát a gyűlés elnöki tisztségének vállalására. Az elnöki szék elfoglalása után dr. Farkas Geyza üdvözölte a megjelenteket és kifejtette az Ady-Társaság programját.

— Az egyesületnek — úgymond — az a célja, hogy megismertesse a lángelkű Adyt a közönséggel, tömörítse a vajdasági írókat és alkotóművészeket az egyesület keretében és munkára serkentse őket.

A gyűlés ezután az egyesület tisztkarába a következőket választotta meg:

Elnök: dr. Farkas Geyza; **igazgató:** Juhász Ferenc; **títkár:** Edenburg László; **pénztáros:** dr. Mara Jenő; **számvizsgálók:** Guttmann Dániel és Freund Tibor; **könyvtáros:** Krisztrán Jenő; **karmester:** Láng Imre; **választmányi tagok:** Balázs Iván, Borsodi Lajos dr., Feldheim Alfréd, Freund Natália, Gyenes Viktor dr., Gyenes Hugó, Hubert Zsigmond dr., Kelemen János, Klein Árpád, Neumann Gyula dr., Nyárai Rezső, Nyárai Rezsőné, Schneider Péter, Treisz Géza, Vajda Lajos, Várkonyi József, Várady Imre dr., Kernné Végh Vilma, Végh Lajos dr., Vinczevidy Ernő dr., Watty-Pelbart Miklós, Watty-Pelbart Dezsőné.

Ezzel az ünnepi alakuló közgyűlés véget ért és megkezdtek az első Ady-estélyt.

A katonai zenekar Friedl József karnagy vezetésével a Libussa-opera nyitányát játszotta, majd Borsodi Lajos dr. költői fordulatokban gazdag beszédet olvasott fel Ady Endréről. Abramics Budimil művészi rátermettséggel adott elő Ady-Reinitz dalokat, melyeket Láng Imre egyesületi karmester szakszerű vezetése mellett a katonazenekar kísért. Juhász Ferenc tökéletes megértéssel szavalt Ady-verseket, utána a katonazenekar a Barcaroldt játszotta Hofmann meséiből, végül Pencáné Lenhardt Ilona ugyancsak katonazene-kísérettel mellett mély érzéssel énekelt Ady-Reinitz-dalokat.

Az első Ady-estély tökéletes sikerrel végződött és biztató reményeket nyújt az új magyar kulturegyesület további eredményes működésére tekintetében.

HIREK

•••

— Uj vizsgálóbíró a suboticei törvényszéknél. Hírt adtunk róla, hogy *Uzskokovics Ilija* dr. vizsgálóbíró Beogradba helyezték át, az ottani I. sz. foku bíróság bírójává. Az ily módon megüresedésben levő vizsgálóbírói állásra *Ilija Dragomir* dr. suboticei törvényszéki bírót neveztek ki.

— *Ninesics* külügyminiszter Kikindán. Veliki-Kikindáról jelentik, hogy *Ninesics* Momcsilló külügyminiszter agitációs körútján vasárnap Kikindára érkezett, ahol a kereskedők és iparosok előtt változta az ország gazdasági helyzetét. A kikindai kereskedők *Ninesics* külügyminiszter tiszteletére hétfőn este bankettet rendeztek a radikális klubban.

— A bíróság köréből. *Bujher* Viktor dr. Sentára kinevezett járásbíró erről az állásáról lemondott. — *Nardini* Herveje dr., a suboticei törvényszékhez kinevezett bíró nem jelentkezett a törvényes határidő alatt szolgálattételre, minek folytán az állását megüresedettnek jelentették ki. — *Dezulovics* Nikola Subotícára kinevezett törvényszéki bírót, melőtt még ezen állását elfoglalta volna, Veliki-Kikindára helyezték át.

— Uj törvényszéki jegyző. Az igazságügyminiszter *Gavriics* Milánt a suboticei törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— Berlinbe helyezik az athéni jugoszláv követet. Beogradból jelentik: Az athéni lapok értesülése szerint *Balogdzsics* athéni jugoszláv követet rövidesen Berlinbe fogják áthelyezni. A *Politika* szerint nincs kizárva, hogy a görög újság híre pozitív adatokon nyugszik.

— Az angol királyi pár meglátogatja a pápát. Londonból jelentik: A Reuter-iroda értesülése szerint a királyi pár római útja alkalmával meg fogja látogatni a pápát.

— Lengyelország mozgósít. Varsó jelentések szerint az ottani lapok behívási parancsot közölnek az 1883-1899-i tartalékkorosztályok részére, kéthavi gyakorlatra. Az 1897-es tartalékos tisztakat, mérnököket, orvosokat és állatorvosokat szintén behívták. A mozgósítás nem annyira Oroszország, mint inkább Litvánia ellen irányul. Beavatott körökben úgy tudják, hogy majdnem elhatározott szándék, hogy Lengyelország tavasszal fegyveresen lép föl Litvánia ellen.

— A suboticei újságíró szekció vezetősége március 13-án, kedden délután 3 órakor a „Városi kávéházban” választmányi ülést tart.

— Sentán ellenőrzik az idegen állampolgárokat. Sentáról jelentik: A sentai rendőrkapitány felhívta a városban tartózkodó összes idegen állampolgárokat, hogy huszonnégy órán belül jelenjenek meg irataikkal a rendőrségen. Ellenkező esetben kiutasítja őket a városból és átteszik őket a határon. Sentán állítólag sok szabálytalan iratokkal ellátott egyén tartózkodik.

— Földet ígérnek a kanizsai magyar rokkantaknak. Megírtuk, hogy a radikálispart kortescélekből megígérte Kanizsán, hogy a magyar rokkantak is földhöz fognak jutni. Ugy látszik, Kanizsa az egyetlen hely, ahol be is tartják a választóknak tett ígéretekert, mert, mint ottani tudósítónk jelenti, az agrárminisztérium egy inspektora már oda is érkezett és megkezdte a várossal a tárgyalásokat ebben az ügyben. Most már csak az a kérdés, hogy mennyi földet kapnak majd a magyar rokkantak. Az oromhegyesi plébánia részére megígért 30 lánca földet is megszavazta már a községi képviselőtestület.

Apponyi cáfolja Zita puccstervét

A magyar kormány a Habsburgok ellen — Klebelsberg kultuszminiszter a királykérdésről

Budapestről jelentik: Szombaton este érkezett vissza San Sebastianból Budapestre gróf Apponyi Albert, aki Zita özvegy királynénál tett látogatásáról egyik budapesti lap munkatársa előtt a következőképp nyilatkozott:

— Mindenekelőtt arra kérem, hogy a leghatározottabban cáfolja meg azt a híresztelést, mintha az én utamnak bármilyen, a legkisebb vonatkozású politikai célja is lett volna. A legnagyobb csodálkozással hallottam, hogy nemcsak a hazai, de a külföldi sajtóban is a legfantasztikusabb kommentárokkal kísérték ezt az utamat, amely pedig tisztán a királyi család iránt érzett személyes ragaszkodásomnak ténye. Némelyik lapban például azt olvastam, hogy azért utaztam ki, hogy lemondásra bírjam a királynét. Aki az én politikai főfogásomat ismeri, az tudhatja, hogy én erre nem vállalkozom. Azt is olvastam, hogy azért látogattam meg a királyi családot, hogy egy a királyné által e magyar nemzethez intézendő *proklamáció* megszövegezésében részt vegyek. Ez is valótlan. Nagyon jól tudjuk és a királyné is nagyon jól tudja, hogy minden olyan lépéstől tartózkodnia kell, amely a hely-

zetet nyugtalanodó tehetné.

Kijelentette végül Apponyi, hogy Zita családja San-Sebastianból rövidesen Lequietolába költözik. A Magyarországra való visszatérés tervével a detronizációs törvény miatt sem foglalkozik.

Budapestről jelentik: Klebelsberg Kunó gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter vasárnap délután tartotta Komáromban programbeszédét, melynek keretében a királykérdésről is nyilatkozott és a következőket mondotta:

— A királykérdésben a mérsékelt politikát kell követni. Egy bizonyos restitúciós politikát sikerrel lehet képviselni, ez azonban *ketasztrófát vonna maga után*, mert kétségtelen, hogy a mai külpolitikai helyzet mellett ellenségeink egy külpolitikai akciói vezetnének ellenünk s ebben a helyzetben a nemzet egy *koncentrikus tömadvést nem bírna ki*. Azt is kifejtettem akkor, hogy a királyválasztásra azért sem gondolhatunk, mert a királyválasztás nem lenne *szabadkirályválasztás*.

Mert tévedés azt hinni, hogy a kérdés csak a mi belügyünk. Ez egy nagy európai kérdés. Ezért mondtam azt, hogy a királykérdést ki kell kapcsolni.

— A demokrata párt sentai gyűlése. Sentáról jelentik: A demokrata párt Davidovics frakciója vasárnap Sentán gyűlést tartott a Royal szálló nagytermében. A gyűlésen, amelyen meglehetősen kevés számú hallgatóság volt jelen, *Dimitrijevičs* György dr. suboticei ügyvéd mondott beszédet és ismertette a Davidovics párt programját.

— A kikindai zsidó nőegylet estélye. Veliki-Kikindáról jelentik, hogy ott a zsidó nőegylet szombaton nagyszerű műsoros estét rendezett. A szereplők közül *Vászičs* Bubiča, *Tedeczky* Harryné, dr. *Erős* László, *Frankl* Győző, dr. *László* Dezső és *Bradós* Sándor arattak megérdemelt sikert. Különös derűtséget keltett *Szöke* Szakál *»Vonósnyegyes«* című kitünő bohózata, amelyben *Brummer* Árpád, *Haberland* Gyula, *Ember* Sárika, *Lustein* Boriska, *Nagy* Bobsi, *Schwarz* Pál és *Frankl* Andor nyújtottak kiváló alakítást. Az estély rendezésének főérdeme *Dedk* Zoltáné, dr. *Woll* Jakabné és *Frankl* Jakabnéé. (K.)

— Elárverezték Caruso hagyatékát. Rómából jelentik: Newyorkban most árverezték el Caruso hagyatékának legértékesebb részét, művészeti gyűjteményét. Az árverésen 152.000 dollár folyt be.

— A Becskereken lakó politikai menekültek szervezkedése. Becskerekről jelentik: Becskereken és környékén élő baranyai és magyarországi politikai menekültek szervezkedésük és igazoltatásuk megbeszélése céljából márcus 15-én, csütörtökön este 8 órakor értekezletet tartanak a Pupinova (Árpád)-utca 15. szám alatti *»Fehér galamb«* vendéglőben.

— Kutba dobott csecsemő. A zsendi csendőrség jelentést tett az ügyészséghez, hogy egy újszülött csecsemő hulláját halászták ki egy kutból. Az ügyészség rendelkezése a hullát hétfőn délután a bajai-uti hullaházban törvényszéki orvosilag felboncolták.

— Ongyilkosság. Somborból jelentik: *Angyal* János huszéves sombori lakos a Kolo-vendéglőben szíven szurta magát. Halálos sebével a kórházba szállították. Tettének oka családi perpatvar.

— Elkobozzák a magyar vöröskereszt egyesület vagyonát. Becskerekről jelentik: A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben utasította a közigazgatási hatóságokat, hogy a magyar imperium alatt alapított vöröskereszt egyesületek vagyonát kobozzák el. A rendeletnek megfelelően az alispáni hivatal már megtette az intézkedéseket.

— Nem sikerült Novisad város földeladási akciója. Novisadról jelentik: A város nyolc napon keresztül folytatott nyilvános árverésen akarta eladni az agrárreform alól felszabadult 310 hold földjét. Eddig azonban összesen csak 62 hold földet sikerült eladni 1—5 holdas tételekben, holdanként átlag 30.000 dináros vételáron. A földműves lakosság között nagyon kicsiny a vételkedv. Leginkább még a két holdas parcellákat keresték. A városi tanács most elhatározta, hogy a megmaradt földeket 5 holdas parcellákban bérbe adja és összesel újból megkísérli az elárverezést.

— Gépészek vizsgálója Becskereken. Becskerekről jelentik: Az állami fűtő és gépész vizsgáló bizottság április 14-én fogja megtartani a vizsgákat Becskereken. A bizottság felhívja mindazokat, akik vizsgára szándékoznak, hogy születési, erkölcsi és eddigi működésüket igazoló bizonyítványukat küldjék be a becskereki kanzánfelügyelőséghez.

— Két komitácsi kivégzése Szokopljében. Szokopljéből jelentik: Szombaton reggel 7 órakor a város határában kivégezték *Jovics* Arszá és *Acevičs* Petar délszerbiai bolgár komitácsikat. A két kivégzett komitácsit a múlt évi szokopljei monstre pörben, melynek 175 vádlottja volt, ítélték halálra még három társukkal egyetemben. A másik három közül egynek a tábla leszállította a büntetését 20 évi fegyházra, kettőnek pedig a király megkegyelmezett.

Legújabb párisi divatlapok, francia könyvek, francia kézimunka mintalapok érkeztek *»Pallas«* vállalatához, Subotica, Pajo Kujundžica-utca 4.

— Orvosi rendelő bőr és nemi beteg részére d. e. 9—1/211. d. u. 3—6-ig. (Salvarzan oltások vérba-josoknak) csecsemő és gyermek betegeknek délelőtt 9—1/211-ig. Dr. Kosztolányi Subotica. VI. Vilsonova 34.

SPORT

•••

A budapesti M. A. F. C. mezei versenye. A M. A. F. C. vasárnapi mezei versenyét, amelyen M. A. C. és a K. A. O. E. atlétái közül valamennyi nagyobb egyesület szeniorfutója résztvett, az M. T. K. nyerte meg 35 ponttal az M. T. E. előtt. Egyénileg *Kultsár* (M. A. F. C.) győzött.

Szeged birkózóbajnokságai. A bajnoki versenyeken budapesti birkózók is résztvettek, akik minden súlycsoportban győztek. Részletes eredmény: Légsúly: Neuburger (Törökvs), 2. Márton (Szak.) Pehelysúly: 1. Német (Törökvs), 2. Molnár (Törökvs). Könnyűsúlyba három budapesti birkózó került a döntőbe, akik még nem fejezték be a versenyt. Kis középsúly: 1. Keresztes (Husiparos), 2. Meiszter (Törökvs). Nagyközépsúly: 1. Buki (Husipar), 2. Zemko (Szak).

Budapesti futballeredmények. Törökvs—Vasas 2:0 (0:0). A vasasok tartalékokkal álltak ki. Zugló—M. A. C. 1:0. B. T. K.—Husiparos 2:2. Beac—Kaoe 2:2. N. S. C.—R. T. K. 3:0; U. T. S. E.—E. M. T. K. 2:0.

— Betörés Temerinben. Temerinből jelentik: Péntekről szombatra virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték Balázs Andrásnak a vasuti állomás mellett levő kocsmájába ahonnan és 8000 dinár értékű holmit elloptak. A csendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen tettesek ellen.

Dr. Andrejevičs Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kiviteiben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur. a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az *emeleten* (volt Reichl-palota). Telefon 4—52.

SZINHÁZ

•••

Székely Ilona, Kálmán Oszkár és Kósa György hangversenye

Három kiváló művész lépett létfőn este a a subotici közönség elé: Székely Ilona, Kálmán Oszkár és Kósa György, akik jugoszláviai körutjukon sorra aratják nagy sikereiket.

Székely Ilona tiszta, erős szopránja a magas regiszterekben is tökéletesen érvényesült, hanghordozása biztos technikai fejlettséget igazolt, megnyerő megjelenése, színes előadóképessége egyforma mértékben járult hozzá a sikerhez. Képességei, hangjának dinamikája Halevy Zsidónó — operarészletében, Schuman Viharos éji dalában, Strauss Ständchen-ében jutott teljes kifejezésre.

Kálmán Oszkár mély basszusa egyformán alkalmas a kemény és lágy akkordokra, drámai hanghordozása megrázó erővel hatott minden dalában. Verdi Don Carlos-a Gounod Bordala a Faust operából, Hanz Hermann Három vándora fővárosi operaesték stílusát vitte a hangversenydobogóra. Székely és Kálmán együttese Mozart Varázsvivőlájból és Thomas Fecskeduettje a Mignon operából mindkettőjük hangjának színes változataival árasztotta el a hangversenytermet.

Méltó társa volt a zongorakíséretben mindkettőjüknek Kósa György zongoraművész, aki bruvoros technikával adta elő Rachmaninov Prelude-jét és Liszt Canticque d'amour-ját, a közönség zúgó tapsviharára pedig több műsoron kívüli számmal adott elő, köztük nagy sikerrel egy saját szerzeményű kompozíciót.

A nagyszámu lelkes közönség tomboló tapsviharral honorálta a művészek minden egyes dalát és mindhárom szíves készséggel adtak elő a műsoron kívül is újabb és újabb dalokat. (—kas.)

KÖZGAZDASÁG

•••

Az új vámolási eljárás

A hivatalos lap legutóbbi száma közli a pénzügyminisztérium rendeletét az új vámolási eljárásról. A rendelet értelmében az egyes vámhivatalok a következő kivételre kerülő, behozott vagy átmeneti áruk vámolását végezhetik.

Vámhivatali kirendeltségek: mindenemű gabona, maláta, friss, száraz főzelék, hüvelyes vetemények, gomba, friss szőlő és gyümölcs, ananász, dió, citrom, narancs, mandola, olaj és egyéb magvak (dohánymag kivételével) töves és cserepes növények, zöld takarmány, gyapot, kender, len, juta és egyéb növényi szövetanyagok, komló és komlószi (lupulin) festékkészítésre alkalmas növények és növényrészek, cukorrépa, nád, sás és egyéb kefekötő, kosaras és székészítésre alkalmas növények (disznónövények és koszonik kivételével) és minden egyéb ipari célokra alkalmas növény, gyümölcs, virág, mag és kéreg, ló, őszvér, szamár, szarvasmarha, kecske, juh, bárány, sertés, baromfi, méhek, hus, szalonna, lótt vad, tej, tojás, méz, fagygy, halzsír, mindennemű állati zsir, gyapjú, állati szőrök, halcsont, selyemgubó, szarvú, sörte, nyers elefántcsont, bél, friss és szárított vér, élő hal, hulladék- és tüzifa, faszén, kész- és félkész iagyártmányok, makk, moha, fakátrány, liszt, élesztő, természetes és desztillált víz és jég, korpá és minden egyéb gabona-hulladék, olajmag, hulladék, repce, törköly — és egyéb takarmány — pogácsa, közönséges sütemények, cukor, méz, tojás, zsír és fűszer nélkül, mindennemű tejtermény, mindennemű föld (drágaköveket és finom ásványanyagokat tartalmazó föld kivételével), feldolgozatlan drágakövek, nyers érc, érc-hulladék és hamu, szén, ásványolaj — szén — naftahulladék és melléktermékek, ozokerit, montánolaj, kátrányviasz, kátrány, kátrányolaj, méh- és szarvasmarhatermékek, salétromsav, vas- és rézvíriol, spódium, mütrágya husból és vérből, csontliszt, papírlemez közönséges, közönséges (burkoló) kő és pala, litográfia, durván megmunkált mülkövek, malomkő, közösrűkő, szige-

telő kő és anyag, cementáru, asbest és asbestáru, agyag és agyagáru, agyag és porcellánhulladék, üveghulladék, nyersvas, vasuti sín, kovacsolt vas gorombán megmunkálva, nyers alumínium, vas, érc, acélhulladék, nyers ólom, ón, cink, nyers acél, gőzgépek, ipari és mezőgazdasági gépek.

II. o. vámhivatalok: mindazon árukat, melyeknek vámolása a vámhivatalok kirendeltségénél végezhető és azonkívül még rizs, konzervált gyümölcs és főzelék, füge és datolya, finom déli gyümölcs, kávé, kakao, tea, szemes fűszer, ánismag, kömény, disznónövények, gyógynövények minden alakban, hus- és zsír-kivonat, méhviasz, disznó- és libazsír, esontzsír, madártoll, nyersbőr friss és száraz, szivaes, konzervált halak minden alakban és csomagolásban, mü- és haszonfa, gumi és gyanta, növényzsír, keményítő, cukor és melassz, ecet, ásványvíz, sütemény bármely formában és előállításban, konzervált tej, finom élelmiszerek és élelmiszertöltékek, nyersen és konzerválva, petroléum, aszfalt, gyertya, viasz-készítmények, szappan és szappankészítéshez szükséges anyagok és vegyszerek, mindennemű kémiai és gyógyszerészeti termék, festék, alkohol, droguacikkek, robbantóanyagok, világítási cikkek, céna és pamut, kötéláru, zsákok, gyapjú, nyers és műselyem, nemez, lószőr, kész ruhák, kalap, erujök, cipők, bőr- és bőráru, prémek és szücsáru.

I. o. fővámhivatalok mindennemű áru- elvámolást végezhetik.

A fővámigazgatóság esetről-esetre ezen a rendeleten változtatást engedélyezhet.

Utópodgyaszt minden vámhivatal elvámolhat, ha a podgyász értéke 5000 dinárnál nem nagyobb és nem tartalmaz jatekkártyát, dominót, arany- és ezüst árut vagy egyéb felbélyegzésre kötelezett cikket.

Arany és ezüst áru elvámolása csak azoknál az I. o. fővámhivataloknál történhetik, melyek mellett fémjelzőhivatal működik.

Jatekkártyát, dominót és egyéb ily felbélyegzésre kötelezett áruk csak azoknál az I. o. fővámhivataloknál vámolhatók, amelyeket erre a pénzügyminisztérium felhatalmaz.

Vámmentes áru csak I. o. fővámhivatalnál kerülhet vámolásra, kivéve gabonaműveket és élelmiszereket, amelyek vámolására II. o. fővámhivatalok is jogosultak.

Monopolcikkelt csak I. o. fővámhivatalnál vámolhatók.

Szarvasmarha, ló és élő sertés csak oly vámhivatalnál vámolható, melynél állatorvosi szolgálat van rendszeresítve.

Ez a rendelet 1923. március 16-án lép életbe.

TÖZSDE

•••

Beograd, március 12. Zárlat: Páris 5.83, London 450—452, Milano 455—456, Gené 17.75, Newyork 95.50—96, Berlin 47—47.50, Prága 2.80—2.95, Bécs 0.136, Bukarest 45, Amsterdam 38, Budapest 3.17—3.22.

Novisad; terménytözsde, március 12. Irányzat változatlan. A forgalom csekély 68 vagon. Főleg tengerit kerestek tavaszi szállításra. Buza fél kasszával 447.50 dinár, egész kasszával 450 dinár, tengeri prompt áru bácskai állomásról fél kasszával 245 dinár, egész kasszával 250 dinár, szárított tengeri Novisadon 300 dinár, ótengeri 315 dinár, apríli Tiszán 275 dinár, fél kasszával 255, májusi 275 dinár.

Zagreb, március 12. Zárlat: Devizák: Bécs 0.135.75, Berlin 0.46, Budapest 3.15, Bukarest 45, Milano 4.56, London 453, Newyork 96, Prága 2.89, Zürich 17.95, Valuták: Dollár 93.50, osztrák korona 0.1325, cseh korona 2.80, magyar korona 2.95, font 405, lira 4.50.

Zürich, március 12. Zárlat: Berlin 6025.9, Amsterdam 21215, Newyork 53575, London 25.24, Páris 32.45, Milano 25.72, Prága 15.95, Budapest 0.17375, Beograd 5.65, Bukarest 250, Varsó 00120, Bécs 00074.50, bélyegzett 000.75.

Budapest, március 12. Zárlat: Amsterdam 12.10—12.40, Berlin 15—17, Bukarest 14—15, London 14380—14680, Milano 148—152, Newyork 3050—3125, Páris 185—195, Prága 9050—9450, Varsó 07—08, Bécs 440—460, Zürich 570—590, Beograd 32—35.

BERSON

GUMMISAROK és GUMMITALP

okos, tartósabb mint húr! Legjobban év nedvesség és hideg ellen!

CEMENT

mész, tetőcserép, traverzák, samotta-téglák és vakolat, valamint az összes építőanyagokat szállítja:

„GRADIVO“

Ker. Tára. ZAGREB, Bogovičeva ulica 3.
Telefon 5—55. — Sürgőncim: „GRADIVO“

Üzemvezető, tervező, mérnök

német technikai szakiskola képzéssel általános gép- és motor gyártás és tervezés tudással, szerbhorvát német és magyar nyelv ismeretséggel Skoda, Ganz, Fiat cégeknek mint ilyen alkalmazva volt,

állást keres. 1825

Szíves ajánlatokat a lapkiadójához „1825“ sz. alatt.

Mütrágya,
Kékkő 98/99%-os
Gépolajok

Tavotta zsír
Nyersolaj
Padióolaj

Kocsikenőcs
sárga és fekete
Benzin
Petróleum

Hoffmann-féle
Rizskeményítő

Parafin gyertya
Kátrány fedőlemez
la. kovács-szén
legelőnyösebb napi áron beszerezhető:

Gombos Imre, Sombor
Sv. Rokova ulica 21.
Telefon 186.

Állandó nagy raktár!
Kérjen árajánlatot.

Obendorfi és Kwodlinburgi valódi német faj-

répamagvak

Lucernamagvak, muharmagvak, hükkőnyommagvak, kerti vetemény és virágmagvak

nagyban és kicsinyben

KLEIN GÉZA
nagykereskedésben
Subotica, Bece Sudarevičeva ulica. 1882

Jó étvágyat!

kap ha 425

SÁGI

kirakatait megnézi
SUBOTICA (huspiac).

180
korona

apritott fa

kivánatra házhoz szállítva
Hasábfá kicsinyben és nagyban

Ajánlok viszonteladóknak
I. rendű darabos meszot.

Werber Emil

Paja Kulundžića ul. 45.

ÉKSZEREK és ÓRAK
a legelőnyösebbek

ADÁM IMRE
ékszerész, Radica-utca
Sugár-ház

TÖRT ARANYÉRT
mindenképp többel fizetek!

ÜGYVÉDJELÖLT

szerbül tárgyal és fogalmaz, tart. had-nagy, magyar-, német- és román nyelvtudással 2000 dinár minimális fizetéssel

ÁLLÁST KERES.

Ajánlatok intézendők: — Akcentijević és Fixmann hírlapterjesztő és hirdető vállalat — Beograd, Skopljanska 18. Postafiók 16 szám.

Ujonnán megjelent

szépirodalmi művek, ifjúsági iratok, zeneművek gazdasági és ipari (technikai) szakkönyvek

nagy választékban legalkalmasabban beszerezhetők

HEUMANN MÓR
könyv- és zeneműkereskedésben Subotica.
Papírárak. — Írószerek. — Irodai felszerelések.

UJ KALAPSZALON SUBOTICÁN

Jelašićeva ulica 5. szám alatt
(a kiskápolnával szemben)

KALAPSZALONT

nyitottam. Budapesten és Bécsben a legelőnyösebb szalonokban szerzett tapasztalataim és eredeti modeljeim lehetővé teszik, hogy a szalonomban a legjobb, legdivatosabb kalapok készüljenek. Alakításokat elvállalok. 1831

Ujházi Rózsi kalapszalónja.

NYILTTÉR.

Felhívás.

Van szerencsém a m. t. közönségnek tudatára adni, hogy az F. Prlstein papír- és könyvüzletét megvettem és felhívom a cég hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül hozzám jutassák, mer a későbbben bejelentett követeléseket nem fogom figyelembe venni.
Dzombolj 1922. március 8.

F. Perlstein
utóda
Barbier I.

1863

A T. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Eredeti angol szövetekből a legújabb tavaszi ujdonságok

mintái megérkeztek
MÁNDICS PÁL

férfiszabó üzletében, Bene Szudarevics ul. 34.
Versenyen kívüli árak a legnagyobb cégekkel szemben is. 1864

Viaszkos vászon

asztalterítőnek állandóan raktáron

Nikola Juzbašić & Dimitrijević

bőrkereskedés Beograd

Kolarčeva ulica 2.

1475

Hársta, deszka és palló

nagyon s. áraz, minden méretben érkezett

Palócz Mór faüzletébe

Sava Tekelije ulica 10. — Berger vilánymalommal szemben. 1860

Reszelővágó műhely.

Használt reszelők újragávása a legmodernebb német gépekkel

Gjuro Hehn i Drug

OSIJEK I. Beogradska u. 21 — Telefon 578

Elvállal újragávásra használt reszelőket és lőrészeket, melyeket a legrövidebb időn belül felelősség mellett kijavít, hogy azok

az új reszelőket teljesen pótolják.

Az üzem technikai vezetése 30 éves gyakorlattal rendelkező szakemberek kezében van ami a kifogástalan kiszolgálást garantálja.

Szigoruan szolid munka és szabott árak

Árjegyzék kívánatra bérmentve. 1869

**Cipész-
munkásokat**

elsőrendű varott- és szeges munkára — magas díjazással felvesz

Pressburger Márkus
cipőüzlet Subotica.

DIAMALT

Pékek figyelmé! „DIAMALT” a Hauser & Szooitka gyárból Wien-Stadtiau, békebelli minőségben, kapható kizárólag a vezérképviselőtől Jugoslavia számára

Edvard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmajerova ul. 10.
Ovakodjunk poralaku vagy folyékony utánzásoktól.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: 933

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

Néhány vagon használt, de teljesen üzemképes

SIN

9.5 és 7 kg. súlyban, továbbá mindennemű más anyag

KESKENYVÁGÁNYU VASUTAKHOZ

Jugoszláviában beraktározva,

FELTÜNŐ OLCSÓ ÁRON ELADÓ

Felvilágosítással szolgál:

„FERROSTAAL” D. D.

ZAGREB, Poštanski pretinac 216.

Irodahelyiség: Wilsonova trg. 7

1757 Telefon: 21—48 és 22—65

EGYWATTOS és FÉLWATTOS

„TUNGSRAM” VILLAMOS IZZÓLÁMPÁK

nagyban gyári árakon és kicsinyben kaphatók:

„ENERGIA” műszaki és elektrotechnikai vállalatnál
Subotica, Aleksandrova ulica 7., I. em.

Meghívó

A Subotikai Férfi- és Női Szabómesterek Szakcsoportja

1923. március hó 25-én d. e. 10 órakor az Általános Ipartestület helyiségében tartja

évi rendes közgyűlését

Tárgysorozat:

1. Az elnöki jelentés.
2. Pénztári jelentés.
3. Ellenőrök jelentése.
4. A választmánynak a felmentés megadása.
5. 3 választmányi tag és 4 póttag megválasztása.
6. Évi tagsági díj felemelése.
7. Esetleges indítványok.

A vezetőség kéri a tagokat a pontos megjelenésre. Nem határozatképesség esetén a közgyűlés 8 nap után, tekintet nélkül a megjelentek számára, megtartatik.

Péits István, elnök.

GROZIT BŐR-FEDÉLLEMEZ

Erős!

Tartós!

Vihartálló!

Gyártja: Beogradi Asphalt és Kátrány Vegyitermékek Gyár, Beograd
Vuka Karadžića 6.

Csak az a valódi GROZIT bőrlémez, melynek tekercei ezen címkével vannak ellátva! — Utánzatot ne fogadjon el!

Gyártmányai: Asphalt és kátrányfedéllemez, asphalt szigetelő lemez, kőszénkátrány, facement, karbolineum, kőszénkátrány szurok, bitumen, asphalt mastix fedél-lakk stb., stb.

Műszaki osztályunk vállal és készít: Aszfalt-járda, kocsu-ut és belső helyiségek burkolását tiszta természetes aszfalttal. — Vizmentes lefedések, elszigetelések aszfalttal és aszfalt elszigetelő lemezzel. — Tetőfedést kátránylemezzel tiszta természetes bitumenből készült szagtalan aszfalt fedlemezzel és kéreglemezzel. — Nedves falak szárasztételét. — Talajviz elszigetelését saját rendszerem szerint. — Öreg tetőjavítást és kátrányozást. — Facementtetőt több évi jótállás mellett.

Sürgöncím: **GROZIT.** — Telefon: 27—20.

FOGLALKOZÁS

A Singer Bernát zsidó szerepeit az agitációs bizottság pályázatot hirdet gépiró állásra. Úgyes gépirókissasszony, aki több nyelven tud, esetleg délutáni foglalkozásra is felvétetik. Ajánlatok Pollák Lajos alnökhöz, Subotica intézendők. 1830

Kocsist, nőt, gyermektelen, keresek Kraljeveci szőlőtelepre. Cim a kiadóban. 1803

Gépezs, géplakatos nős, jóvasalást, gazdasági gépek javítását érti. Gazdaságha ajánkozik. Cim a kiadóban. 1792

Akkumulátor szerelését, Röntgen-laboratórium felállítását, dinamók és motorok tekercselését látják mellettt elvállalok. Vidékre levelezőlap hívásra megyek. Faragó Jenő, Parabuty. 1695

Házvezetőnek ajánlok, zik magányos uriemberhez is egyedülálló nő. Cim Schmoika-hirdetőben, Novisad. 1854

Gyakorlott cipész munkást, fordítót, kis munkára, magas fizetéssel állandó munkára, keresek. Jozsek cipésmester, Nagy Ferenc-tel, I. emelet, első udvar. 1859

VÉTEL-ELADÁS

ZÁLOGINTÉZET

Ékszerre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglanoknak gnyapjuszövet olcsón eladó. I. Bogovics- (Kinizsi) ulica 12.

Dekopifűrészt megvételre keresek. Bachinger aranyozó, Subotica, Bene Srdareviča 34. 1847

Egy jókarban levő halászszereszmű, új esónak eladó. Matkovič, Stara-Kanjiza. 1849

Keresek megvételre első, rangu, jókarban levő tárgyat. Jól fizetek. Ajánlatokat Baló dohánytőzsdéjébe kérek, Bezdán. 1857

Máv. cséplőhöz szükségelt összes golyócsanagykak, a gépbe beépített eredeti gyártmányt, nagy készletünkben igen olcsón raktárról szállítatunk. Record Ipari és Kereskedelmi Rt., Osijek. 1828

10 HP cséplő-lokomobil, nyersolaj, új raktáron Vermes Edénél, Novisad, Putoški put 43. 1853

Eladó egy cséplőgarnitúra, 6 HP; lakatos-műhely, esztergapad, egy kut-szivattyu, egy borszivattyu és egy pár malomkő. Baló Antal dohánytőzsdéje, Bezdán. 1858

Eladó keveset használt dupla hengerek. Kovács Ferenc, B.-Petrovoselo. 1861

8 HP, 10 éves, alakított magánjáró komplett elvátorral együtt és 8 HP magányos cséplő és egy komplett moziberendezés eladó. Kizsa Ferenc, O-Kanjiza. 1879

Eladó egy alig használt, Hofherr és Schrantz 54-es cséplő elvátorral és egy komplett moziberendezés eladó. Kizsa Ferenc, O-Kanjiza. 1879

Jókarban levő kisebb peditor és két lóra való műszerszám eladó. Megtekinthető Tolstojeva-ut 11. 1840

Négyluku morzsoló, 4 HP motorral, 15.000 dinárért eladó Zentainál, Subotica. 1801

200 kilogram frisse zöldséggel eladó. Balog Lina Subotica Bárány szálló mellett. 1847

Eladó 8 HP Hofherr és Schrantz teljes cséplőgarnitúra, 8 HP teljes Máv. cséplőgarnitúra és egy magányos Máv-gyári elvátor. Cim: Csapanda József, Bács. 1593

Férfi szobaberendezés, teljesen új marhaborgarnitúra, íróasztal, könyv és íratszekrény, dohányzó-asztalka igen szép kivitelben eladó. Tudakozódni lehet Deutsch Károly tükörgyár, Stara-Kanjiza. 1417

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 dinár, negyedévre 135 dinár. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg mellékelendő.

Nagy községben, Subotica-cához másfél óra vonaton, 25 éve fennálló vegyeskereskedés sajtgyárral, házzal, teljes felszereléssel, valóságos aranyhánya, visszavonulás miatt eladó és azonnal átvehető. Csak komoly vevőkkel tárgyalok. Löbl B. ügynök, Városlátogatás, Subotica. 1871

22 család méh jól beelve új rendszerű kaptárakban eladó. Martonoson, róma. kath. kántornál. 1634

Használt üzleberendezés, nagy három szárnyas folyósablak és ajtófélfák eladók. Bővebbet a kiadóban. 1520

Építkezésből visszamaradt használt ajtók, ablakok, fagerendák, vasgerendák és egy nagy kapu olcsón eladó. Molzer vaskereskedés Telefon 72. 1790

Eladó 1914-beli, 8 HP, Kurier, 60 colos cséplővel elvátor és teljes felszereléssel és 1912-beli Express, 54 colos, Hofherr-cséplővel Hofherr-elvátor és teljes Hofherr-féle gyári felszereléssel. — Sztréczki Dezső, Selenca, Bács mellett. 1787

100 hektó fehér hegyi bor eladó Milan ml. Jakovljević, Ada. 1859

Megvételre keresek egy használt, jó állapotban levő szalmaprést. Galambos St.-Beđei. 1771

Keresek megvételre egy 60-70 HP, félstabil alacsony és magas, nyomós, kondenzátoros gőzgépet. Ajánlatokat kérek a Hetini Hengermalomhoz, Hetin, lamásfalva. 1746

Magtár, épületének használható és göré eladó. Majsanski vinograd 125. 1856

Buckai szőlőkben eladó 8 kapa szőlő lakóházzal, két szoba és konyha új ház, cseréptető, pince, istálló, azon kívül 15 kapa termőszőlő. Értekezni ott helyszínt Polyaković Gábor tulajdonosnál, dr. Biró Károly szőlőjével szemben, a szerb temető uton kimenni. 1846

Őcska és hulladékfémeket, vörös és sárgaréz, ólmot, horgonyt és alumíniumot legmagasabb árban veszünk. Goldner Testvérek Jég szekrénygyár Subotican, Jugovics-va-utica 20. Telefon 134. 6490

márc. 12-től
márc. 14-ig
héftől—
szerdáig

KÖRZŐ

Halálfejes légió

Senzációs kalandor dráma 5 fölvonásban.
Főszereplő: **ALLAN FORREST**

Vetemény-, virág-, fű-, bükköny-, here-, muhar-, répamagvak csiraképes minőségben kaphatók. Naponta délután 5 órakor friss kávépörkölés. Kőrösi Géza Rudičeva ul. 1642

Egy négykerékű üzleti kocsit eladó. Černjaković, vasuti park sarki bódé. 1871

8 HP magánjáró lokomobil 55 colos cséplővel, eladó Zentai János, Subotica. 1800

KÜLÖNFÉLE

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Vilsonova ulica 8. szám alatt gép- és mechanikai műhelyt nyitottam. Elálllok minden a szakmához tartozó összes avitásokat úgy mint varró, író, gépet, kerékpárt, gramofont, telefoncsengőket. Jó karban levő varró- és írógépek eladók. Kiváló tisztelettel Koszó Ferenc mechanikus. 1843

Fa-szobrászati műipar: templom, butor, épület faragványait vállalom akár saját, akár megadott rajzok után. Jellinek József, Subotica, Paje Kujundžićeva-utica 4. uri kaszinóval szemben. 1784

Hulbán Simonné névre szóló fényképes igazolványom elveszett. Kérem azt e lap kiadóhivatalában leadni. 1829

Elveszett Kocsmár Marton névre szóló fényképes igazolvány. Megtaláló adja le a kiadóba. 1807

Igazolvány Paukovich Andorné névre elveszett. Megtalálót kérem a kiadóba adni. 1804

Uri családnál, a központban, elsőrendű házi koszt kapható. Cim a kiadóban. 1813

LAKÁST egy vagy kétszobást, butorral vagy anélkül keres a Főter közelében gyermektelen házaspár. — Cim a kiadóban.

Uccai bejárati irodahelyiség a város központjában azonnal kiadó. Cimet a Kurir hirdetési iroda közli. 1806

Pöstyénbe nem kell utaznia, ha reumáját, ischiasát gyógyítani akarja, mert eredeti pöstyéni iszapot kaphat az illés-gyógy-szertárban, főpostával szemben. 59

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólomot, horgonyt, öntött vas-hulladékot. Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átelében). Telefon 360. 6028

Nick Carter, Buffalo Bill, Herkules, Dr. Kubb, Prof. fesszor Sziñux fűzetek kiadó, zárólagos és egyedülálló bizományosa államunkban a Kurir hírlapterjesztő vállalat Subotican közli, hogy az új fűzetek eladári ára két dinár. 1776

Moravetz zeneműkereskedés, Timisora, Románia, ajánlja fővárosi nivóu szaküzletét. Megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézi. Jegyzék ingyen. 1733

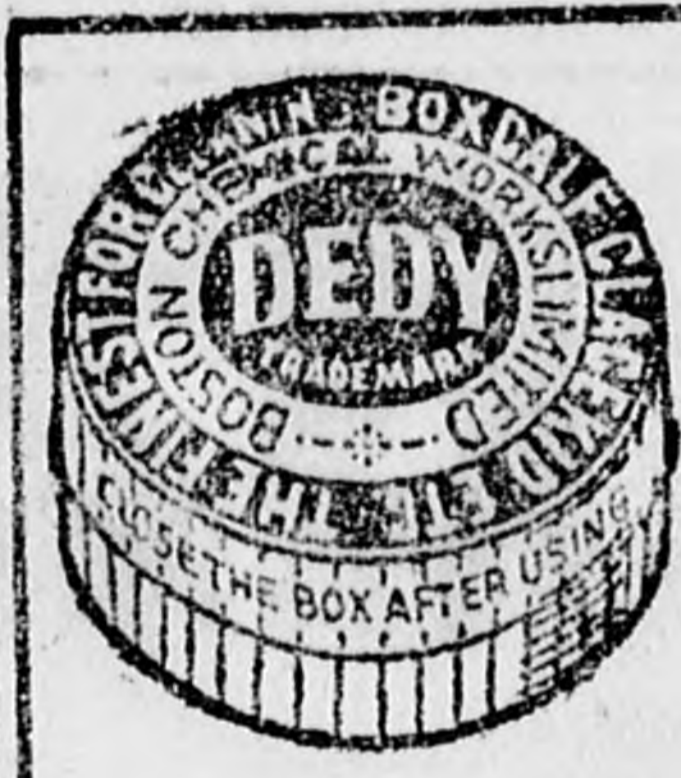
Szekulics Antalné névre szóló arcképes igazolványom megtaláltam. Atvehető kiadóhivatalunkban. 1829

Heremag, elsőrendű; hagymamag postacsomagban 40 dinárért kilo, grammonként. Brummer Antal, Subotica. 1845

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frančopanska-ut. 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is felvesz.

Fűmag
magas és alacsony törzsű rózsafák virág, fűszerek és takarmánymagvak legjobbban beszerezhetők.
Balog Lina
cégnél Subotica
Bárány-szálloda mellett
Kérjen árajánlatot.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri
Depot:
Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

Szántómotorok
(benzin)
bármilyen gyártmány helyszíni javítását és azokhoz szakszerű kiképzést vállalom. 1823
Cim:
Pašičevo P. r. 24.

Asztalos mesterek és gyárosok figyelmébe!
Ajánlok sombri raktáramról minden mennyiségű külföldi nemes furnirt: Citrom, virágkőris, madár jávor-szemecés (Fogelungenahorn) amerikai dió olasz-jávor, tüdő mahagoni, cuba mahagoni, Sappál malha oní, palisander, nevszinte az ezekhez szükséges 3 mm vastag blindfurnirt is. Szállítható azonnal a megrendelés napján. Ajánlatot szolgát
SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ
tengerentúli furnirok és összes bútorgyárt. szükséges kelek nagyban eladása **SOMBOR**, Ráragyorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben. Telefon 229 és 228. 1230

MEZ, VATER & SOHNE
VARRÓSELYEM, Rocco 50 m. Vidi 30 m. — **GOMB-LYUKSELYEM** Graciosa, Excellenz, Athos. — **HIMZOPAMUT** Filofosse, Filosel e. (Spindelvédegy) — **MÜSELYEM** nagy gomboligaban juperek részére. Aurora 10 gramm, Nirvana 1 gr. esomó. — **VARROCERNA** Gulliver 10 mtr., Tilly 50 mtr. Kosmos gomblyukvarró.
Vezérképviselőt és világhírű áruinkból állandó dusan felszerelt raktár
DJAKOVIĆ & SPILLER, ZAGREB
Zrinjski trg. 15. 1844

Műlábak, műkezek,
+ egyenestartó +
fűzőkészítő
és javító műhelye
Schönbrunn Subotica,
Pašičeva 5. Telefon 275.

Bükkönymag Takarmányrépamag és egyéb vetőmagvak
nagyban és kicsinyben
„AGRARIA”
gabona- és terményüzlet Subotica, Huspiac
Telefon 120. 1681

Maláta
kapható
Lővy és Tsa
keményítőgyárban
III., Čantavirska ul. 13